

DKA-ZK.036.1.2024.ŁT
Warszawa, 27 czerwca 2024 r.

**Sprawozdanie za rok 2023
ze sposobu przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w Ministerstwie Edukacji
i Nauki, kuratoriach oświaty oraz w jednostkach podległych Ministrowi Edukacji i Nauki,
w dziale Oświata i wychowanie**

Sprawozdanie obejmuje skargi i wnioski złożone w trybie przepisów zawartych w Dziale VIII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. Nr 5, poz. 46), zwanymi dalej odpowiednio „Kpa” i „rozporządzeniem”.

Poniższy dokument jest sprawozdaniem ze sposobu przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w roku 2023 przez:

- 1) Ministerstwo Edukacji i Nauki (dalej: Ministerstwo),
- 2) kuratorów oświaty,
- 3) Centralną Komisję Egzaminacyjną i okręgowe komisje egzaminacyjne, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Informatyczne Centrum Edukacji i Nauki, Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (dalej: jednostki podległe).

Przyjmowanie skarg i wniosków przez ww. jednostki odbywało się w sposób określony przepisami Kpa i rozporządzenia.

1. Charakterystyka liczbowa skarg i wniosków

Łączna liczba skarg wniesionych do Ministerstwa, kuratoriów oświaty i jednostek podległych w roku 2023 wyniosła 1596 i była wyższa o 242 skargi od liczby skarg wniesionych w 2022 roku. Wniesiono wówczas łącznie 1354 skarg.

W zestawieniu liczbowym skarg i wniosków wniesionych w roku 2023 do Ministerstwa, kuratoriów oświaty oraz jednostek podległych, stanowiącym załącznik do Sprawozdania, ujęto m. in. skargi:

- uznane za zasadne: 519 skarg (32,5 % wszystkich skarg),
- uznane za bezzasadne: 346 skarg (21,7 % wszystkich skarg)
- przekazane właściwym organom: 317 skarg (19,9 % wszystkich skarg),
- niezawierające imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresu wnoszącego: 234 skarg (14,7 % wszystkich skarg).

W roku 2023 do Ministerstwa skierowano 4 wnioski, z których 2 uznano za bezzasadne. Do kuratoriów oświaty wpłynęło 21 wniosków, z których 1 został uznany za zasadny. Do jednostek podległych nie wpływały wnioski.

2. Charakterystyka przedmiotowa skarg

1. Ministerstwo Edukacji i Nauki

Dominująca problematyka skarg składanych do Ministerstwa, dotyczyła:

- zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów,
- bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i opieki w szkole,
- sprawowania nadzoru pedagogicznego przez kuratorów oświaty, w tym sposobu przeprowadzenia kontroli w szkole.

2. Kuratoria oświaty

Problematyka skarg uznanych za zasadne dotyczyła:

- zapewnienia uczniom bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki,
- udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz organizacji kształcenia specjalnego,
- przestrzegania w szkołach zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów,
- sytuacji konfliktowych w szkołach i przemocy rówieśniczej.

3. Jednostki podległe

W Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz okręgowych komisjach egzaminacyjnych dominujące zagadnienia stanowiące przedmiot skarg uznanych za zasadne dotyczyły nieprzestrzegania procedur egzaminacyjnych w szkołach oraz organizacji pracy zespołów egzaminatorów sprawdzających i oceniających prace egzaminacyjne.

3. Działania eliminujące przyczyny skarg oraz podejmowane w celu doskonalenia działalności ministerstwa, kuratoriów oświaty, jednostek podległych

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, zgodnie z art. 60 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo oświatowe, nadzoruje i koordynuje wykonywanie nadzoru pedagogicznego na terenie kraju, w szczególności nadzoruje działalność kuratorów oświaty w tym zakresie. W celu realizacji tych zadań minister:

- ustala podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa, w tym zadania z zakresu nadzoru pedagogicznego;
- kontroluje sprawność i efektywność nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratorów oświaty oraz przestrzeganie przepisów obowiązujących w tym zakresie, a także może wydawać na piśmie kuratorom oświaty wiążące ich wytyczne i polecenia, z wyjątkiem indywidualnych spraw rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej;
- może organizować dla kuratorów oświaty szkolenia, narady i konferencje.

W 2023 r. Minister zrealizował w wybranych dwóch kuratoriach oświaty kontrole pn. *Realizacja przez Kuratora Oświaty nadzoru pedagogicznego w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę lub placówkę*. Kontrole w kuratoriach oświaty ww. zakresie zostaną również przeprowadzone w 2024 r.

Wcześniej, tj. w latach 2018-2022 realizowano w kuratoriach oświaty kontrole pn. *Realizacja przez Kuratora Oświaty nadzoru pedagogicznego w zakresie przestrzegania zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach*. Ww. okresie przeprowadzono 14 kontroli.

W celu zminimalizowania liczby skarg Ministerstwo:

- przy ustalaniu *podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa* na kolejne lata szkolne uwzględnia zagadnienia, które są najczęściej poruszane w sprawach kierowanych do Ministerstwa, w tym w skargach,
- przekazuje w trakcie cyklicznych spotkań z kuratorami oświaty uwagi dotyczące dostrzeżonych nieprawidłowości w zakresie dokonywanej – w trybie nadzoru pedagogicznego – oceny zgodności działalności szkół z przepisami prawa,
- współpracuje w trudnych sprawach indywidualnych z pracownikami wydziałów nadzoru pedagogicznego kuratoriów oświaty,
- każdorazowo, w przypadku wystąpienia nieprawidłowości co do przyjętych przez pracowników kuratoriów rozstrzygnięć, przesyła do kuratorów oświaty pisma, wyjaśniające stosowanie przepisów prawa w konkretnej sprawie, w tym wskazujące na potrzebę ponownego zbadania sprawy, wzmocnienia nadzoru kuratora nad pracą wizytatorów.

W podstawowych kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa ustalonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania na rok szkolny 2023/2024 uwzględniono kierunek: *Doskonalenie kompetencji dyrektorów szkół i nauczycieli w zakresie warunków i sposobu oceniania wewnątrzszkolnego.*

Zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi funkcjonowania publicznych placówek doskonalenia nauczycieli, jednostki te w roku szkolnym 2023/2024 prowadzą doskonalenie nauczycieli w zakresie wskazanym w ww. kierunkach polityki.

W Planie pracy Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie na rok szkolny 2023/2024 ujęto następujące szkolenia:

1. Ocenianie bieżące w aktach prawnych i praktyce szkolnej;
2. Ocenianie wewnątrzszkolne wspierające rozwój ucznia;
3. Wsparcie nauczycieli w badaniu efektów procesu dydaktyczno-wychowawczego - zadania doradcy metodycznego;
4. Ogólnopolskie przedmiotowe i interdyscyplinarne sieci współpracy i samokształcenia - dobre praktyki w zakresie oceniania wewnątrzszkolnego.

Wobec problematyki dotyczącej podstawy programowej zawartej m.in. w złożonych wnioskach rozpoczęto prace dotyczące zmian w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie edukacji zdrowotnej.

Odnosząc się do problematyki sposobu korzystania przez uczniów z podręczników szkolnych, w tym problemu ciężkich plecaków istotne są przepisy ustawy o systemie oświaty, tj. zgodnie z art. 22a o ust. 3 pkt 6a *ustawy o systemie oświaty* podręczniki w postaci papierowej dopuszczone do użytku szkolnego muszą posiadać cyfrowe odzwierciedlenie zamieszczone na informatycznym nośniku danych lub w Internecie. Przepis ten dotyczy podręczników w postaci papierowej, co do których wnioski o ich dopuszczenie do użytku szkolnego zostały złożone od 1 stycznia 2020 r. Takie rozwiązanie skutkuje dostępem do podręcznika w dwóch wersjach (papierowej i cyfrowej), a tym samym umożliwia dowolne z nich korzystanie (odzwierciedlenie cyfrowe podręcznika w postaci papierowej przedstawia informacje w taki sam sposób, jak jego odpowiednik drukowany) i odciążenie plecaków uczniów.

Zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, opieki i wychowania

Do zadań organu prowadzącego szkołę lub placówkę należy w szczególności zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków

nauki, wychowania i opieki. Ponadto to dyrektor szkoły lub placówki jest zobowiązany zapewnić uczniom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole lub placówce, a także warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez szkołę lub placówkę poza obiektami należącymi do tych jednostek.

Ministerstwo projektując systemowe działania wspiera szkoły i placówki w wypełnianiu ich funkcji wychowawczej i realizacji zadań wychowawczo-profilaktycznych.

W podstawowych kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2023/2024 określono m.in. kierunek *wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu u wychowanków i uczniów stałych sprawności w czynieniu dobra, rzetelną diagnozę potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży, realizację adekwatnego programu wychowawczo-profilaktycznego oraz zajęć wychowania do życia w rodzinie.*

Podczas spotkania z kuratorami oświaty przed rozpoczęciem roku szkolnego 2023/2024 przekazano pakiet informacji o bezpieczeństwie skierowany dla dyrektorów szkół.

Biorąc pod uwagę liczbę nowych uczniów z Ukrainy realizowana była możliwość tworzenia innych lokalizacji (lokal przedszkolny i lokal szkolny) prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych podporządkowanych organizacyjnie przedszkolom i szkołom.

Ponadto, w związku z organizacją kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy, dyrektor szkoły lub placówki został zobowiązany do ustalenia w porozumieniu z radą pedagogiczną i radą rodziców potrzeby modyfikacji w roku szkolnym 2023/2024, realizowanego w szkole lub placówce programu wychowawczo-profilaktycznego oraz (w razie potrzeby) modyfikacji tego programu.

Kuratorzy oświaty na bieżąco prowadzą analizę tematyki wpływających skarg. Ich wyniki wykorzystywane są w celu wsparcia szkół w wymaganych obszarach. Zalecenia i wnioski z przeprowadzonych kontroli są analizowane i przedstawiane wraz z rekomendacjami dyrektorom szkół podczas narad z udziałem przedstawicieli kuratoriów.

Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą poinformował, że znacznie zwiększył monitorowanie i wspomaganie szkół polskich oraz sekcji polskich. ORPEG na bieżąco nadzoruje sposób zarządzania i organizacji procesów edukacyjnych w szkołach polskich, szkołach europejskich oraz sekcjach polskich we Francji. W ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego wspomaga osoby na stanowiskach kierowniczych i jest z nimi w stałym kontakcie e-mailowym i telefonicznym.

ORPEG wysyła korespondencję seryjną, w której wyjaśnia kwestie obowiązujących przepisów prawnych odnoszących się do oświaty, zasady funkcjonowania i organizacji pracy szkół, realizacji ram programowych kształcenia uzupełniającego oraz kształcenia ogólnego, zatrudniania kadry pedagogicznej i pracowników administracyjnych, a także zasady funkcjonowania organów statutowych szkoły. Wnioski powstałe w trakcie nadzorowania pracy szkół pozwalają uszczegółowić kierunek wsparcia, który z kolei przyczynia się do budowania świadomości oświatowej wśród obywateli polskich za granicą. ORPEG organizuje cykliczne narady i konferencje dla dyrektorów szkół polskich i kierowników sekcji polskich, na których poruszane są m.in. kwestie dotyczące organizacji pracy szkół, prowadzenia dokumentacji szkolnej, naboru na wolne stanowiska nauczycieli, rekrutacji uczniów, awansu zawodowego nauczycieli.

Okręgowe komisje egzaminacyjne prowadzą szkolenia dla dyrektorów szkół dotyczące obowiązujących przepisów prawa i procedur w zakresie przeprowadzania egzaminów. Publikowane są na stronie internetowej własne materiały informacyjne i opracowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną, w tym dedykowane zdającym i ich rodzicom, popularyzujące obowiązujące procedury przeprowadzania egzaminów.

W załączeniu: Zestawienie liczbowe skarg i wniosków wniesionych w roku 2023 do Ministerstwa Edukacji i Nauki, kuratoriów oświaty oraz jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Edukacji i Nauki, w dziale Oświata i wychowanie.

OPRACOWAŁ

Łukasz Trawiński
Główny specjalista
w Departamencie Kontroli i Audytu

AKCEPTOWAŁ

Marek Kuciński
Dyrektor
Departamentu Kontroli i Audytu

ZATWIERDZAM

Barbara Nowacka
Minister Edukacji
/ – podpisano cyfrowo/